СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 294. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 18 грудня 1931.

VOL. XXXIX. No. 294. Jersey City, N. J., Friday, December 18, 1931. THREE CENTS.

МОРАТОРІЯ ВИРАТУВАЛА НІМЕЧЧИНУ ВІД КАТАСТРОФИ, КАЖЕ СТИМСОН

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Стимсон відчитав перед „Гавз Коміті ан Вейс енд Мінс" свій звіт про положення Німеччини перед мораторією, Стимсон зазначив, що ще тепер не знати, що станеться з Німеччиною, але коли ходить про час перед уділенням мораторії, то це є певним, що без мораторії в Німеччині була би наступила фінансова паніка, яка була би довела Німеччину до цілковитої руїни, а ту катастрофу був би відчув цілий світ.

Він доказував далі, що через мораторію Злучені Держави потерпіли ще найменше, бо втрачено наразі $250,000,000 при 120,000,000 населення, коли Франція втратила $110,000,000 при 40,000,000 населення, а Велика Британія з 45,000,000 населення втратила $55,000,000.

ПРОГОЛОШЕНО ПЕРШИЙ РАЗ ЛИСТ ҐІНДЕНБУРҐА ДО ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Отсе перший раз оголошено текст письма, яке вислав був президент Ґінденбурґ до президента Гувера і в якім Ґінденбурґ представив розпучливе положення Німеччини та зазначив, що одинокий президент Гувер може дати Німеччині поміч, без якої Німеччині грозить цілковита катастрофа.

КРИТИКУЮТЬ МЕК ФЕДЕНА ЗА НАПАСТЬ НА ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Посол Мек Феден далі обстоював своє твердження, що президент Гувер дав свою згоду на мораторію в інтересі банкирів, а не краю. Але вже не відмовляв президентови патріотизму і не казав, що президент „запродав" край.

Проти Мек Федена розпочали републиканці акцію, щоби його викинути з партії за недостойний напад на президента. Дехто навіть домагався, щоби його не допустити до слова. Демократи пригадали републиканцям, що це републиканець заатакував перший президента особисто та що вони є проти таких атаків, а критикуватимуть републиканську адміністрацію тільки за те, що зле правила краєм.

ПАРТІЯ ОДНОДУШНО ЗА ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Републиканський Народний Комітет вислав до Гувера делеґацію, яка його запевнила, що партія є за його поновний вибір. Гувер відповів з усміхом, що він властиво не знає, чи дякувати партії за те, що хоче його тримати ще чотири роки в Білім Домі.

ФОРД РАТУЄ ЗАДОВЖЕНЕ СЕЛО.

ДІТРОЙТ. — Фордова Компанія почала ратувати мешканців невеликої місцевости, Інкстер, Мішіґен. Ця місцевість належить до тих, що то повстали в часі, коли йшли добре роботи і до Дітройту напливали маси робітників з ріжних сторін Америки. Тепер ціле село без бороти. Деякі мешканці не роблять уже два роки. Все задовжене по вуха. Фордова компанія почала ратувати людей у той спосіб, що перевела чистку міста й позакладала дешеві склепи з поживою та убраннями і дешеву кухню. Мешканці одержують поміч на довжні посвідки („Ай Ов Ю"), за які ручить ціла громада. Затягнені довги відтягатимуть потім з заробітних платень, коли буде робота.

МОКРІ РЕПУБЛИКАНСЬКІ ПОСЛИ ЗОРҐАНІЗУВАЛИСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Мокрі републиканські посли, в числі 64, створили в палаті послів „мокру републиканську ґрупу", але заявили, що це не є ніяким розбиттям републиканської ґрупи.

Мокрі републиканці згодилися кооперувати з мокрими демократами в справі знесення прогибіції.

ЖЕРТВИ ЛОВІВ.

ГАРІСБУРҐ. — Лови на козли в стейті Пенсилвенія потягнули за собою цього року 41 жертв у людях. З тих 10 ловців були вбиті своїми власними рушницями, з якими не вміли як слід обходитися. Інших вбили їх власні товариші — ловці. Крім того сім ловців померли від серцевих ударів.

На протязі ловецького сезону, який тревав усього 13 днів, вбито 54,000 кізлів.

ВИКИНУЛИ З ПАРТІЇ ЗА ПАПСЬКИЙ ПРАПОР.

МЕКСИКО СИТІ. — Сенатора Елазара дель Вале викинули з національно-революційної ґрупи в парляменті за те, що він прикрасив свою хату папськими прапорами в часі релігійних торжеств у Ґвадалюпі.

КЛАПТІ ПАПЕРУ ЗАМІСЦЬ ГРОШЕЙ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Місто й повіт виплатили своїм 25,639 урядовцям платні за першу половину грудня в тимчасових довжних посвідках, бо не було грошей у касі, а банки відмовилися дати позичку.

ШПИГУНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В КОНСТАНЦІ.

Румунські пограничники застрілили совітського курієра, що переправлявся човном через Дністер. На основі слідства показалося, що цей курієр був звязковим між шпигунським центром у Констанці й Москвою. Сиґуранца з Констанци старається тепер віднайти приналежних до цеї орґанізації, що мусять перебувати в Констанці.

ДЕМОНСТРАЦІЯ 600 УЧИТЕЛІВ.

Дня 14 листопада ц. р., в 12. годині в полудне, зібралося поважне число вчителів і вчительок з Чернівців і провінції та задемонстрували перед будинком фінансової адміністрації. Депутація вчителів звилася в заступника фінансового адміністратора й жадала виплати платні. Депутацію приняв фінансовий інспектор і заявив, — як звичайно — що повідомить телеґрафічно Букарешт про бажання вчителів.

СКОРИСТАЛИ ЗІ СМЕРТИ СУДДІ.

Пять підсудних у Ванкувері згодилися, щоб судив їх суддя Г. С. Шо. На їх щастя суддя Шо нагло помер і судові власти не знають що робити. Другий суддя не має права їх судити і тому хоч-не-хоч — мусить підсудних звільнити від вини і кари.

КАНАДІЙСЬКІ ПОЛЯКИ ОБЄДНУЮТЬСЯ.

В перших днях листопада в Торонті відбувся зїзд представників польських товариств у Канаді. Більшість товариств обєдналася в одну орґанізацію, якої орґаном став тижневик „Слово Польске", що виходить у Монтреалі і стоїть під диктатом польського консуля.

СКОЧИВ У РІКУ З АВТОМ.

В албертійськім місточку Кестор Їхав берегом ріки один фармер і несподівано з високого 15 стіп берега впав до ріки і пішов під воду. На щастя вікно було отворене і фармер саме в час поспів видістатися з авта і виплисти на поверхню води.

„ГОЛІ СТРАЙКИ" НА УКРАЇНІ.

Кореспондент „Днів" доносить з Москви: З фабрик полудневої Росії доходять вісти про початки т. зв. „голих страйків". Робітники вправді приходять до фабрик, але все з себе скидають, кромі перевязок з обривків старих мішків і кричать: „Все износили, все истрепали на вашей работі, нечего больше трепать!" Совітська інспекція доносить, що протиділати „голим страйкам" стало тяжче, бо ніхто вже не вірить переконуванням, що треба потерпіти й буде ліпше.

Такої чудасії ще не було, як світ світом, аж у „раю" завелася...

ПРОСЯТЬ, ЩОБИ ЇХ ДЕПОРТУВАТИ.

Міська рада в Реджайні затвердила 35 просьб іміґрантів, які просять, щоби їх депортувати на державний кошт. Таких аплікацій зголошено коло 100. Провінціональний уряд радо годиться на депортацію чужинців.

СОВІТСЬКІ ШПИГУНИ НЕ ПОКИДАЮТЬ РУМУНІЇ.

Сиґуранца установила, що совітська шпіонажа в Румунії продовжує дальше свою діяльність помимо того, що минулого року викрито цілу шпигунську сітку й арештовано більшість шпиґунів.

Совітська шпигунська централя поробила всі кроки, щоби не спустити Румунії з ока й зорґанізувати другу орґанізацію. Совіти асиґнували спеціяльну грошеву суму на те, щоб облекшити втечу засудженим шпигунам.

Сиґуранца ствердила, що до Румунії приїжджає часто совітський курієр з великою сумою грошей, котра то обставина дає шпигунам неограничену майже можливість ділання. Всеж таки не вдалося шпигунам втекти.

БОЛЬШЕВИКИ ВЕРБУЮТЬ ВУГЛЕКОПІВ ДО РОСІЇ.

Совітські аґенти рекрутують в Алберті вуглекопів і, як повідомляють, у Дромгеллер зголосилося до виїзду в донецький басейн 30 майнерів, переважно Українців. Вони підписали контракт на три роки, бо так вимагає большевицький уряд. В ньому між іншим говориться, що кожний, котрий прибуде до совітів, має зараз внести подання за горожанство. З робітників беруть тільки найліпших з таких, що оперують машинами. Кожний з робітників має собі сам оплатити дорогу.

ВІЧНИЙ ВОГОНЬ.

В Англії, в провінції Йоркшір, є ще по нинішній день кілька таких місцевостей, у яких мешканці в окремих родинах передають собі вогонь, неначе якусь святість. Цей вогонь піддержують особлившим торфом. В деяких хатах цей вогонь не погасає від кількох соток літ. Діти гріються при тім вогні, при якім грілися їх батьки, діди і прадіди, і вважають своїм святим обовязком передати той вогонь ще й потомкам. В селі Осматерлі, у згаданій провінції, є такий вогонь, що від 500 літ ще ані разу не був згашений.

ТАЄМНИЧИЙ ЛІТАК З ПРОТИФАШИСТІВСЬКИМИ ЛЕТЮЧКАМИ.

На летунській площі біля Констанції (в Бадені) осів літак, яким їхали два летуни, Німець Гефнер і якийсь Бельґієць. Вони везли з собою 50 кл. ріжних протифашистівських летючок. На доручення прокуратури поліція арештувала обох летунів.

Підчас слідства виявилося, що ці летуни хотіли через Люцерну дістатися до Італії, щоби там розкинути аґітаційний матеріял.

Крім цього поліція ствердила, що летуни замовили в Фрибурґу самохід, на який заладували аґітаційний матеріял. Поліція задержала цей самохід і ствердила, що люди, які їхали цим самоходом, є італійськими громадянами. Вони послугувалися фальшивими пашпортами.

НЕФОРТУННИЙ ЗЛОДІЙ.

28-літній Михайло Фільц крав на самбірському залізничому двірці вугля і так був занятий ладованням вугля до мішків, що не стямився, як опинився під колесами вантажного поїзду і згинув на місці.

ШКІЛЬНЕ ПИТАННЯ НА ВОЛИНІ.

Це питання на Волині покищо ніяк не розвязане. Тому й маємо тут такі дивовижні явища, як навчання в сільських школах українських дітей не тільки польською, але й іншими чужими мовами.

Ось один з характеристичних прикладів. Сусідні села: Німецьке, в якому нині нараховують 57 дітей, і Княгининок (чеська кольонія), в якому всього кільканацятеро дітей. Школа в кольонії Княгининку з викладовою чеською мовою (Чехи повноправні на Волині). Німецьке було приписане до чеської княгининської школи й українські діти мусіли вчитися по чеськи (!).

Врешті батькам урвався терпець і вони найняли собі вчителя та приватно вчать своїх дітей „десятками". Чехи з цього приводу знімають шум!

Треба додати, що навчання українських дітей чужою їм чеською мовою дало яскравий приклад того, як чужа мова веде до культурного застою села. В Німецькому не помічалося найменшого культурного руху; навіть філія „Просвіти" істнувала лише на папері. А про якунебудь господарську роботу й мови не було.

Деякі інші села теж утримували та ще й нині утримують учителів своїм коштом. Але далеко не скрізь. У більшості сіл, які з ріжних дивних міркувань прилучені до сусідніх маленьких осадничих кольоній, діти зовсім не ходять до школи. І анальфабетизм зростає в страшних розмірах.

ЦІКАВА РОЗПРАВА.

В своїм часі ми подали були відомости про страшне вбивство в місточку Колках на Луччині. Місцевий командант поліції Плуценнік, учитель Якобша, постерункові Грабовський, Ґурни й Кульбас та близькі до них селяни Гапончук і Зінчук при допиті вбили безземельного робітника-селянина Намонюка. Секція трупа виявила ушкодженя тіла й відірвання внутрішніх органів. Намонюка підозрівав учитель Якобша, що той буцімто вкрав у нього сало, хоча доказів цього не було. Одно мало бути підставою, що Намонюк того дня рубав у вчителя дрова. Цими днями відбулася розправа в луцькому окружному суді. Обвинувачені оправдувалися, що вони буцімто були в нетверезому стані. Суд засудив усіх злочинців по одному році поправчого дому.

ПОЖЕЖІ В ГАЛИЧИНІ.

В Млинівцях, пов. Зборів, пожежа знищила чотири господарства. — В Хільчах, пов. Золочів, вогонь споелив дім, стодолу, дві стайні та шпихлір власности Степана Павлищина. Згорів теж живий і мертвий інвентар. — В Цеброві, пов. Тернопіль, вогонь знищив 7 господарств.

ВЕЛИКИЙ ЗРІСТ БЕЗРОБІТТЯ У НІМЕЧЧИНІ.

Останніми часами дається завважати в Німеччині великий зріст безробіття. Загальна скількість безробітних під теперішню хвилю виносить 4,622,000. В порівнанні зі станом безробіття в минулім році виходить, що число безробітних тепер подвоїлося; це значить, що кожна четверта особа враз з родиною є на удержанню загалу.

ҐІТЛЕР ОГОЛОСИВ ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО БРІНІНҐА

НІМЕЦЬКЕ РОБІТНИЦТВО ГОТУЄТЬСЯ ДО РІШУЧОЇ БОРОТЬБИ З ҐІТЛЕРІВЦЯМИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Ґітлер, що втік перед арештом з Берліна до Мінхена, оголосив там у пресі свій отвертий лист до канцлера Брінінґа. Його лист розтягається на 40 друкованих на машинці сторін. Себе Ґітлер уважає месією, що прийшов ратувати Німеччину, як колись Кромвель ратував Англію, чи Вашинґтон визволяв Америку зпід англійського панування. Ґітлер отверто заявляє, що головна мета його партії є повалення Верзайського мира, звільнення Німеччини від репарацій і зміна конституції Німеччини.

Провідник національ-соціялістів твердить, що його партія не буде боротися нелеґальними способами, бо він певний, що на виборах населення Німеччини віддасть більшість своїх голосів на націоналістів. Всі декрети й діяльність уряду Брінінґа Ґітлер називає недоцільними, ілюзоричними й протиконституційними, бо Брінінґ править як диктатор, не маючи до того уповажнення від народу.

У відповідь на це соціял-демократи, ґенеральна робітнича федерація й републиканська орґанізація „Райхсбанер" заявили, що вони будуть всіми способами боротися з Ґітлером та з його прихильниками й будуть рішучо підтримувати уряд Брінінґа. Ці орґанізації та інші републиканські й поступові ґрупи оголосили ґітлеризм своїм смертельним ворогом, з яким треба боротися найрішучішими способами.

ФОРМУЮТЬ НОВИЙ УРЯД У КИТАЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Після уступлення ґенерала Кай Шека наступило заспокоєння в Нанкіні. Студенти, що демонстрували проти уряду, тепер чекають утворення нового уряду. З Кантону приїздять до Нанкіна деякі члени революційного уряду, щоб орґанізувати новий уряд. Кай Шек виїздить на відпочинок до Італії. Думають, що він знову повернеться до влади, бо не стратив свого впливу серед прихильників, а в довговічність нового революційного уряду мало хто вірить.

Ґубернатор Манджурії, Ченґ Гсю Ліянґ, відмовився від свого становища й передав владу братови свого батька, Ченґ Цо Гсіянґови, що був ґубернатором провінції Квірін. Це можливо накреслить новий шлях до розвязання манджурського конфлікту.

ЯПОНІЯ ЗБІЛЬШУЄ ВІЙСЬКА В МАНДЖУРІЇ.

ТОКІО (Японія). — Уряд вирішив збільшити свою армію в Манджурії. Нові підсилення армії вже відправлено з Японії. Уряд заявляє, що це властиво лише заміна тих військ, які від самого початку конфлікту знаходяться в боєвому стані, через що вони дуже перетомлені. Але тих військ з Манджурії не відкликають.

В ріжних місцях Манджурії сутички між Японцями та Китайцями тревають далі. Подекуди доходять до завзятих боїв.

МАГОМЕДАНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — Закінчив свою працю всемагомеданський конґрес. На ньому ухвалено кілька резолюцій, направлених проти італійської політики й поступовання супроти магомедан у Тріполісі, а особливо гострі промови й резолюції були проти Франції за її політику в Мароку, Альжирі та в інших магомеданських країнах.

Магомедани гостро осуджують переслідування їх Італією, а особливо Францією, що допускаються жорстоких репресій супроти населення захоплених ними магомеданських земель.

СТУДЕНТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

СОФІЯ (Болгарія). — Дві тисячі студентів улаштували демонстрацію-протест проти читання лекцій в університеті бувшим премієром-міністром Цанковом. Студенти називають його вбийником і кровожадним. Студенти напали на парлямент, але поліція й пожарна сторожа не допустили їх у будинок парляменту. Підчас розгону демонстрації 20 студентів і сторонніх глядачів поранила поліція шаблями.

ЗАГРЕБ (Югославія). — Місцевий університет замкнено на три дні, бо студенти влаштували протиурядову демонстрацію для підтримки своїх товаришів з білгородського університету, що демонстрували проти нового парляменту й диктатури уряду. Багато студентів обох університетів арештовано.

БІЙКА СОЦІЯЛІСТІВ З ПОЛІЦІЄЮ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Підчас соціялістичного мітинґу в місті Вайтсберґ у Стирії поліція перевела ревізію в помешканню соціялістичної партії. Знайдену там зброю й кілька ручних гранат поліція забрала з собою. Коли про це довідалися вічевики, то вони напали на поліцію, щоби відобрати свою зброю.

Поліція напасників розігнала, вбивші одного мужчину й дві жінки. Кілька осіб тяжко поранено.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАМІСЦЬ ПРАЦЮВАТИ, ГАНЬБЛЯТЬСЯ

Конґрес, до якого привязувано стільки надій, розпочав свою діяльність в такий спосіб, що покриває себе соромом не тільки перед Америкою, але й перед цілим світом. Міліони безробітних і потерпівших від економічної депресії певно надіялися почути від представників у конґресі відразу такі сильні слова, які заповідали би зворот до кращого. Ціла Америка бажала би почути якісь конструктивні пляни, або принаймні повагу до того важкого положення, в якім знайшлися Злучені Держави і цілий світ.

Та хто того всього надіявся, той завівся покищо цілковито в своїх сподіваннях. Завважив це на самім початку посол Ля Ґвардія, републиканець з Ню Йорку, коли візвав демократичну більшість палати послів, щоби перестала балакати і критикувати, а „взялася до дійсної роботи". Золоті слова, тільки що вони рівно добре відносяться також і до републиканців. А коли ходить про дискусію над мораторією, то саме з републиканських рядів поведено найзавзятішу опозицію, яка дійшла до того, що закинено президентови Гуверови, що він „запродав" край і скривдив американський нарід та працював в „інтересі банкирів".

Американські банкирі побиваються за мораторію і за скасування воєнних довгів дійсно зі своїх особистих інтересів. Вони позичили Німеччині міліярди долярів і тепер за них потерпають. Тому воліють, щоби втратила держава, ніж мала би потерпіти банкирська кишеня.

Але поза банкирами є зруйнований нарід Німеччини, є молоде німецьке покоління, яке не може і не хоче розуміти, чому воно має терпіти за провини інших і сплачувати довги за війну, якої воно не викликало. Крім того треба брати під увагу економічний хаос світа, а тимсамим і Німеччини. А взявши це все докупи, годі знайти щось злого в Гуверовій мораторії. Навпаки, вона була конечністю, якої домагалися всі фінансові знавці, щоби відвернути неминучу фінансову катастрофу Німеччини.

Дотого президент радився в справі мораторії з визначними політичними лідерами конґресу та дістав запевнення більшости послів і сенаторів, що мораторія буде затверджена конґресом. І так дійсно станеться. Комуж тоді потрібна отта довга, прямо ганебна дебата над цею справою?

„ОБЄДНАННЯ" У ДЕСЯТІМ РОЦІ СВОГО ІСТНОВАННЯ

(Зі звіту секретаря на річнім засіданню головного уряду Обєднання).

(Докінчення)

—o—

Вправді потім наступили в краєвій пресі спростування, але вони появлялися звичайно дуже пізно, а тимсамим не могли направити заподіяної загальній справі шкоди, а особливо в таких випадках, коли дійсно переговорювано з представниками польського уряду.

В краю дехто не хоче цього розуміти і це було причиною, що „Діло" в березні б. р. заатакувало Обєднання публичним запитом, куди діваються вислані Обєднанням гроші до краю.

Ота справа була вже вияснена комунікатами Обєднання, в яких стверджено, що Обєднання висилало жертви на ті цілі, на які їх жертводавці призначили. А тепер ще річний фінансовий звіт потвердить, що мимо великих жертв американської іміґрації на боєву акцію, рідний край нічого на тім не потерпів, а навпаки, ті жертви були більші ніж іншими роками. Але УНДО не дістало някої помочі, це правда. З того не виходить, що так буде далі. Я вже зазначив, що Обєднання готове повести акцію за фінансовання деякої політичної акції, веденої УНДО-м, як от висилка делеґацій до Женеви чи деінде, але все те під згаданими вище застереженнями. І можемо допомогти, а навіть цілковито перебрати на себе фінансовий тягар видання у чужих мовах **документів економічнюго, культурного, політичного й релігійного поневолення українського народа під Польщею.** Бо оце зближається за два роки 15-ліття польської окупації. До цеї хвилі, якщо окупація до цього часу потреває, треба добре приготовитися і повести в світі відповідну пропаґанду, оперту на документах. Про це вже ми з Обєднання нераз говорили. На переведення такої справи наша іміґрація гроші дасть. Ми знаємо, що УНДО є леґальною партією у Польщі й мусить з тим фактом числитися. Обєднання є теж орґанізацією, опертою на затверджених владою статутах, основаною для певних цілей.

УНДО не є революційною організацією й Обєднання нею не є. Але ми в Америці маємо змогу вести визвольну акцію по душі нашого народа. Коли УНДО чи радикальна й соціялістична партія в краю заявляються проти революційної боротьби, то це є для Українців в Америці виявом звичайної формальности. Партії так заявляють, щоби їх не розвязала польська влада. Так ми це тут розуміємо й певні, що так розуміє це наш нарід у ріднім краю. Принаймні можна це вносити з тих соток листів, які приходять до нас з наших рідних сіл.

Конечність революційної боротьби в краю випливає з ненормальних відносин, які панують у краю. Польща це витворює, а не Українська Військова Орґанізація чи яка інша. Це американська іміґрація бачить і тому підпирає боротьбу.

З того не виходить, що іміґрація є проти того, щоби УНДО й інші партії добули законним шляхом для нашого народу під Польщею як найбільше політичних прав, автономію, університет і т. д. Але наша іміґрація не вірить у такі досягнення, а поза тим стоїть на тім, що ми не можемо робити нічого такого, що давало би світови до думання, що автономія являється вирішенням української справи в Польщі. Коли навіть маємо брати чи дістати автономію, то це є справа, яка має рішатися на міжнароднім ґрунті. Варшавський сойм має лишень виконати міжнародне зобовязання, а не те, що є випливом польсько- української угоди. Бо на таку угоду український нарід ніколи не піде. З Польщею погодимося хіба тоді, коли розійдемося.

Хоч Обєднання не є революційною орґанізацією, то воно пильно слідить за тою акцією в краю, яка піддержує революційного духа, нищить угодові змагання з окупантами наших земель, а підготовлює націю до нового революційного зриву й до нової збройної боротьби з ворогами.

І богато, дуже богато часу доводился нам витратити на ріжні засідання і переписки в справі цеї, такої важної, на нашу думку, акції. І ми в Обєднанню звикли глядіти на те все, що в Америці звикли звязувати з революційною діяльністю, дуже критичними очима. І ми теж маємо повно ріжних сумнівів щодо метод цеї акції, але ми теж знаємо, що це є акція надзвичайно важка, для нас цілком нова, й її прямо треба вчитися творити на своїх власних помилках і жертвах.

Обєднання не привязує особлившої ваги до революційної назви і революційних кличів, а до самої акції. В тім змислі є для нас революційною акцією щойно кожда така акція, яка наносить дійсну шкоду ворогам нашого народа. Ми бачимо, що приміром пасивний опір, пропаґований Ґандієм, більше коштує крови ніж многі так звані „боєві" опори. І тому шкільний плебісцит, переведений мимо польського терору, може стати актом більшого значіння ніж не один політичний атентат, бо він освідомляє й орґанізує масу і вчить її спротиву ворожій владі.

Ми теж побоюємося, щоби в нашім народі не розвинулися македонські методи боротьби. І ми є проти революційних актів, аранжованих для певних ефектів. Але таксамо думають і ті, котрим революційна справа є дійсно дорогою. З промахами можна боротися, а позатим не треба нищити самої справи, себто підривати ідею необхідности піддержання такої орґанізації, яка дбає про військову підготовку нації. Бо без революційно вихованих і до революції підготованих мас годі нам думати про дійсне визволення.

В нашій протипольській акції в Америці знайшли ми дуже щирого союзника, яким стала литовська іміґрація. На тім полі положив надзвичайно великі заслуги професор Миколас Біржишка, делеґат з Литви, котрий приїхав сюди від імени Товариства Освободження Вильна й започаткував затіснення українсько-литовських взаємин. Обєднання ввійшло з проф. Біржишкою в тісний звязок і помагало йому в тій праці, яка не тільки створила тут уже один українсько-литовський протипольський фронт, але видвиґнула справу віднови історичного обєднання України, Литви і Білорусі, Балтику і Чорного моря.

Остається мені піднести ще на конець справу дальшої іміґрації з рідного краю. До Злучених Держав іміґрація так як би замкнена. Тесаме можна сказати про Канаду. А на наших землях стає нашому народови так тісно жити, що люди зачинають втікати, куди попало. Найбільше іміґрує до країв Полудневої Америки, звідки потім висилають тіж самі іміґранти голоси розпуки, щоби їх ратувати.

Щоби допомогти рідному краєви в підшуканню підхожих теренів на дальшу іміґрацію, ввійшло Обєднання в контакт з мексиканським урядом і з ріжними інституціями, заінтересованими в заселенню хліборобських просторів Мексика українськими хліборобами. Доходження передано в руки члена екзекутиви, п. Данильченка, котрий поробив основні студії в тій справі, зібрав матеріяли, а тепер поїхав сам до Мексика, щоби розслідити справу на місці та провірити, чи тамошні землі й клімат підхожі для наших селян.

Якщо буде дозвіл від уряду на таку кольонізацію, всі ті матеріяли і висліди доходжень будуть вислані до краю, коли така кольонізація буде вказана. Обєднанню ходить про те, щоби допомогти старому краєви у тій важній справі, а заразом довести до того, щоби евентуальна кольонізація Мексика українськими виселенцями з рідного краю велася по певному пляні, щоб іміґранти були забезпечені перед визиском, та щоби були положені при кольонізації відразу національно-українські основи, які запевнили би нам на довге майбутнє український характер нових наших кольоній.

Та справа є щойно ще в підготовчій стадії й нічого рішучого про неї ще сказати не можна.

На тім кінчу свій звіт, бо про інші справи було згадано в комунікатах Обєднання, а решту доповнять звіти дальших урядників і комісій.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛІВ УКР. НАР. СОЮЗА В КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Отсим запрашаю Вп. Предсідателів, Секретарів і Касієрів У. Н. Союза від. 102, 112, 251, 260, 334, 336, 341, 358, 364, 393 в Клівленд, Огайо

НА СПІЛЬНУ НАРАДУ В СПРАВІ ЗЛУКИ ВІДДІЛІВ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА.

Наради відбудуться в суботу, 19 грудня 1931 р., в годині 7 вечер, в Укр. Народнім Домі при Вест 14 вулиці в Клівленд, Огайо.

Члени У. Н. Союза, що інтересуються цею справою, мають право присутности і голосу.

МАРІЯ РОЗОМІЛО,
Головна радна У. Н. Союза.

Ярослав Губалек.

СИЛА ПРИВИЧКИ

Іван Гаврилюк, Михайла Гаврилюка Заводнянського син, чалапав дорогою в личаках, зроблених із зужитих автомобілевих пневматиків. Ішов з Ужгороду. Покликали були його туди пани на „сесію", себто до окружного суду за свідка. Зізнав там під присягою, що своїм одиноким оком (друге йому вибила гостра гилька ще тому трицять літ) бачив сусіда Митра Ворончака Закулинського, Гапки Червенякової сина, в неділю, тую третю по Великодні, що був дома ввесь день аж до ночі та що тому Митро Ворончак не міг напасти Жида на ворочівській дорозі, щоби його ограбити.

Пани собі те все записали, пан прокуратор хмарився на нього, що аж страх, зате пан предсідник був гідніший пан. Казав виплатити Іванові Гаврилюкові за свідчення цілих вісімдесять корон.

Вісімдесять корон! Богацтво! Цілий скарб. Де бідний Русин із Малих Турочок заробить собі таку суму? І то за день! Таж не буде того рахувати, що вийшов пішки вже під вечір, що йшов усю ніч, заки дійшов до Ужгороду.

Тепер вертався назад сам, бо невинного сусіда прецінь пани вже лише подержали якусь хвилину, а Іван навіть не знав, чи його так скоро пустять. Ішов попри богаті вистави, де око манив виставлений там крам. Минав банки з виставленими валютами чужих держав і з гарно в звізди й колісця поукладаними монетами. Зупинився біля них. Бож золото манить. — „Йой! — зітхнув — скільки богацтва! Корову купив би наш чоловік за тото!" І дальше почалапав. Ударив йому в ніс приємний горівчаний запах. Тисяча чортів тягли його до середини. Лише ногою ступити на поріг. Та по геройськи поборов себе. Пригадав собі, як колись пропив кілька десяток, а решту хтось йому вкрав. Тоді був також у місті, дістав був якусь спадщину; не багато того виплатив йому адвокат рано, а пробудився аж на другий день у вязниці. Пани йому це тим разом порахували! Побиті склянки, нарушення нічного спокою, спротив владі тай ще якась образа до того. Пустили його аж за два тижні, а Іван небаром потім прирік у церкві перед престолом, що горівку питиме в себе в селі, а не в місті, між чужими людьми. А приречення зложене перед престолом, то так якби присяга. І навіть, колиб і так, чи то розум напитися тут, де його ніхто не знає тай де навіть не сміє похвалитися своїми грішми? Чи не краще буде, коли підіпе собі дома, аж баби будуть зглядатися з порогів: „Он, ти чула, Ганю, як файно Іван Гаврилюк учора напився? Як шпурнув десяткою жидові на стіл? Як співав, як радувався? Як і жінці своїй заплатив три пів кватирки солодкої? Жид скакав, як собака, та носив Іванові порцію за порцією. Іван знає грати пана, лем грошей йому треба!"

Іван сміявся в душі. Так зробить це, не інакше. Гарно принесе собі аж до дому всі вісімдесять пять корон, завязаних в узлик у хустині. Там поступить до Мошка, сяде собі за стіл і, прикаже, наче ґраф: „Три півкватирки моцної, Мошку!" Аж слина біжить йому на язик. Іде до дому повен приємних надій. Ніч заскочила його в Перечині. Поступив до кількох хат, де жили чеські люди, та попросив праці. Борони Боже, не буде просити милостині. „Чехи нарід добрий, но дуже люблять гонити чоловіка на роботу. Прошакові дати? Лем старому дають, молодшому лем раду знають. Працюй! А ти не дурний, попросиш відразу роботи. Пані чи пан попозирає на тебе, спитає, відкіля йдеш; ти скажеш, що від Чопу, хліба не маєш, голод, хочеш собі заробити корону на хліб. Не є*) такого пана, щоби не дав хоч двацять філерів (із мадярського: сотиків). І другий дасть двацять, третій також само, за пів години маєш, чоловіче, вже корону а за корону файний дараб (з мадярського: шмат, кусень) хліба або цілий колач від пекаря".

Іван не втімя битий; знає, як з людьми. Зібрав, скільки вдалось а потім знайшов собі гарне містечко в стозі сіна на якімсь полі. Скоро після півночі встав і пустився дальше. Додому прийшов перед обідом. Та не зайшов додому, а простісенько до коршми. Була порожна в таку пору. Не шкодить. Тут гарний холодочок. А що голодний? Таж напється, а хто пє, той, кажуть, не мусить їсти.

Із сусідньої кімнати виліз вусатий жид-коршмар. Глянув не дуже гарно на гостя.

— Що тобі, Іване, треба?

— Дайте три півкватирки моцної, Мошку!

— Не є, Іване, паленки не є; буде на пятницю, через три дні.

А то не щастить Іванові! Він так тішився. Та жид напевно має, лише боїться, що Іван не заплатить. Тому гордо розвязав брудну хустину та взяв із неї зімнятий банкнот. Вдарив ним об стіл і сказав:

— Ну, що робити, коли не є? Я хотів те все лишити тут, пропити. Не є, так не є! — помало встав, із лавки, чекав з острахом, що на те скаже жид.

Мошкові засвітилися очі, як побачив пятьдесятькоронівку.

— Не є, Іванцю, направду, не є! Паленку випили, маю лем червоне вино, таке як ґрафи в Будапешті пють.

— А я також ґраф! Дайте його тут.

Де жид узяв би яґерське червоне вино, зване „бикавер", бича кров?

Не думав, що Іван буде вино пити, тому так сказав. Треба буде настрашити його ціною, може дасть собі сказати.

— Іванку, донесу, донесу, чом не донести, коли ґазда просить. Та мушу тобі ще раз сказати, що тото вино ґрафське. Тай і ціна ґрафська. Сам ґраф Шебора в Мукачеві пе те вино. Знаєш, скільки літра стоїть? Двацять корон, чоловіче! Зо золь іх лебен! (присягаюся на моє життя). Двацять корон. У Фіредія в Ужгороді й двацять пять скажуть собі дати. Роздумай!

— Що там роздумувати; тут гроші бачите! Ґазда я, чи ні?

— Ґазда, ґазда, файний ґазда, — лепетав жид — знаю, що ґазда. Зараз принесу.

Задуманий станув у пивниці. Нема тут нічого; по вині ні сліду. Що дасть Іванові? Пішле його з пятьдесяткою додому? Смертельний гріх. Глянув на велику бутлю з квашеним борщем. Бутля повна солодковатого соку. Очі йому заіскрилися. Мерщій зняв бутлю з полиці та налив у півлітрову флящку тої червоної води. Приніс до коршми та поставив перед гостя.

— Не маю під рукою зараз пугарчика (з мадярського: склянки) на три півкватирки, тому я відразу взяв пів літри, — виправдувався.

— Най буде й так, — зголився по великопанськи Іван і напився зі смаком.

— Знають пани, що пити, — сказав, як знавець.

За хвилину була чарка порожня і Мошко налив знову. Іван випив і цю. Випив третю і четверту, бо попри охоту мав справді й спрагу. При пятій став дивуватися, що він ще не пяний. Влив її в себе одним махом. Щож тут є пити, коли чоловік не чує алькоголю аж у мізку! То не є ніяке пиття. І хто повірив би йому, що пив ґрафське вино, колиб його побачили непяного?

Хвилину сидів, чекав, щоби алькоголь зробив своє. Ради Бога, що це? Йому здається, що все ще має здоровий розум. Таж бачить ясно перед собою: порпається курка на дворі, чує виразно, як жидівка торгується зі старою Хромлючкою за курятко. Пятьдесятку вже пропив, а ще не був би пяний? Це злодійство! А вино прецінь добре, пється наче малваз (малмазія, дороге, старе, червоне солодке вино), а який має смак. Начеб девятеро корінів було в ньому. Найправдоподібніше панським вином по панськи впився, а це зовсім що іншого.

— Мошку, дайте ще раз! — приказав по завадіяцьки.

Допивав шесту півлітру й усе є притомний. Ось які гарні напитки мають пани! Підпер тяжко зажурену голову. До чорта, та воно напевно так не є. Він напевно вже пяний, а навіть не знає того. Що люди сказали би? Чи повірив би йому хто? Напевно сам помиляється. Став помало щось бурмотіти та з того зійшов на спів:

„Ті туріцькі*) хлопці
Страшну біду мають,
Пили би паленку,
А грошей не мають..."

Відспівав свою улюблену пісоньку, а потім зачав іншу:

„Моя хижа не пуста, липитано, липитано,
Вариться в ній капуста, липитано, липитано, капууустаа,
А в капусті червачки, липитано, липитано,
Поїли їх жебрачки, липитано, липитано, жебраааачки..."

Перестав, устав, зашпотався коло стола, витягнув пятьдесятку та заплатив. Потім пустився сміливим кроком до своєї хати. Там уже жінка ломила з жаху руки над Іваном.

(З чеського переклав **М. Н.**).

*) На Закарпатті кажуть „не є" замісць „нема".

*) Із місцевости Турочки.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НІБИ БЛЕКОТИ ОБІВСЯ.

В нюйорській московській газетці „Новоє Русскоє Слово" якийсь Парфйонов (дяка Богови, що це дійсний Москаль, а не „старательний Малорос"), звертається з закликом до „русскіх людей в Америці", щоб вони скликали тут земський зїзд і заснували земську „думу". Метою такого зїзду й „думи" мала би бути боротьба за „єдінство Росії", а значить і проти всіх „інородців", що не хочуть далі тягнути московського ярма.

Та цього мало. Отой Парфйонов грозить, що коли Европа, а з нею й Америка не будуть пособляти російським „патріотам" відбудувати „єдину й неділиму" Росію, то тоді Росія звернеться до Азії й утворить Евразію, а відтак, мовляв, вона на сніданок зїсть Польщу, на обід — Францію, а ми додамо (чого Парфйонов не говорить, а лише думає), на підвечірок — Британію, а на вечерю — Америку.

Ось такі апетити має російський бездомний та безштанний скиталець. Дійсно, або блекоти обівся, або з розпуки стратив голову й верзе кат зна що. Та з цього вже дуже яскраво виступає оте: „Поскреби Москаля — доколупаєшся до Татарина". Ми, Українці, завжди це казали й кажемо, що Москалям з їх „Рассеєю" місце не в Европі, а в Азії. Їм нема чого чіплятися навіть за додаток „Евр", бо етноґрафічна Европа кінчається там, де починеться в ґеографічній Европі московська межа.

ПРИМАРА ДУШИТЬ.

Та з цього розпучливого заклику Парфйонова видно, яка страшна примара душить Москалів, який одчай їх охоплює, коли вони бачать, що те „покореніє враґов і супостатоф", яке вони вели сотками років, щоб збудувати тюрму народів з іменем „Росія", тепер валиться.

Самі безсилі й бездомні бродяги грозять знищити ввесь світ і проковтнути Европу. Дійсно, бідна голова, що з горячки й розпуки таке верзе. Страшна мара душить!

ХТОЖ ТІ „РУССКІЄ"?

Та хто приїхав би в Америці на такий „земський зїзд" і робив би ту „думу" в Америці? Ми певні, що там знайшовсяб лише Парфйонов, Портянкін, Ґлістов та ще з пару дійсних Москалів, а то зявилисяб оті ріжні Передерії, Шкуропії, Родзянки, Тягнирядна, Чорноштани й всі з назвисками, закінченими на „ко", „ський" та „ич", котрі з Москалями мають спільного стільки, як Мурин з Татарином. Але зате це ті „старательні Малороси", що за мідяні ґудзики та за кокардки на лобі все Росії продали. До них долучаться ще наші бердичівські, житомирські, балтські й т. п. Шльомковичі, Шмеркензони, Лейбовичі та інші. А потім ще кількох екзотичних Кавказців чи інших „іновірців" та „інородців" й буде готовий „чисто-русскій" земський зїзд.

Адже отся отара, що стратила своє національне почуття й пошилася в льокаїв Портянкіних та Ґлістових, і тепер в Америці для „Русскіх" орґанізує всі ґазети, театри, вистави, допомогові, культурні та інші орґанізації, в яких Парфйонових та їм подібних і зі свічкою не знайдеш. Отака то ця „Американская Русь!"

БІЛ РОДЖЕРС МАЄ РАЦІЮ.

Тепер у Манджурії перебуває знаменитий американський гуморист Віл Роджерс. Він присилає до нюйорської ґазети „Таймс" свої гумористичні замітки, або скорше спостереження, як він у кривім зеркалі бачить тамошні події. В одній з останніх заміток Роджерс подає, що Ліґа Націй висилає до Манджурії спеціяльну комісію для прослідження там становища, а міжтим він, Роджерс, міг би цю роботу зробити за половину ціни, бо комісія більше від того, що він побачить, нічого не знайде. Має рацію.

Роджерс, жартуючи, каже, що йому ґенерал Ма пропонує стати ґубернатором Манджурії, але на це треба згоди Ліґи Націй. Отож він радить Лізі Націй поспішити зі своєю згодою, щоб не було запізно. Дуже влучно він характеризує безсилля Ліґи Націй у Манджурії й висміває її можности до полаґодження японсько-китайської кризи. Теж має рацію.

ГАРАКІРІ.

Молода жінка японського старшини Іноуйє, що мав відходити до Манджурії як воєнний летун, зарізалася, або, як Японці кажуть, зробила „гаракірі". В передсмертнім листі вона говорить, що дуже любила свого мужа й щаслива була з ним і знає, що він її любив. Та тепер вона не хоче, щоб ця їх любов стала перешкодою до виконання ним своїх обовязків супроти батьківщини. Умирає вона тому, щоб її муж не потребував турбуватися нею й домом, а всім своїм єством служив своїй вітчині.

Можна осуджувати таке поступовання й „гаракірі" взагалі, але треба признати, що могутність Японії лежить у любови її народу до батьківщини й кождочасної готовости віддати своє життя за свій рідний край.

З українського життя в Америці.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

До нового протесту проти нового польського терору.

Нема одного числа українського часопису, а також і деяких чужинецьких, які не приносилиб нам вістей про нечуваний терор поліційний, який тепер панує на нашій рідній землі, в Галичині. Ляцький кат, переконавшись, що такі брутальні форми винищування нашої нації, як остання пацифікація, шкодить йому самому більше ніж нам, Українцям, взявся за більш диявольський спосіб. Ото привернув він **наглі доразові суди,** взявся за винищування нашого народного цвіту, української молоді, кидаючи її в темні льохи на це, щоб вона там гнила а не будила національного духа та запалювала його до боротьби. Чортячо хитрий це спосіб, а притім, на погляд, ведений по всяким правилам модерного культурного світу.

Бідна наша молодь, маючи запертий вступ до вищих та середних польських шкіл, а українські остають позамикані, не може працювати для визволення свойого народу і не може знайти заняття, щоб заробити на кусок хліба, має марку „шкодніка паньствовеґо" і як така попадає в тюрму. Тепер, коли вид української справи на міжнародній політичній арені починає вияснюватись, коли наша пропаґанда між чужинцями починає робити своє, коли нарід наш, мимо змагаючогося гноблення з боку ворога, щораз то гордіше підносить свою голову, — ляцька гадюка, почуваючи себе неспокійно в украдженому гнізді, щораз то лютіше кидається на всі боки, щоб тільки осягнути свої заміри, винищення усього, що чуже, зокрема цього, що є найбільшою запорою на її дорозі до зреалізовання своїх імперіялістичних мрій, себто українського народу.

Згнобивши всякий прояв нашого економічного життя, взялася Польща за найбільш болючу для нас справу — за нищення молоді та провідної інтеліґенції. Польща знає, що без них намарне пішлиб наші державницькі змагання. Оттому молодь наша попадає в тюрми та роками гниє там, терплячи тяжкі муки в очікуванню судової розправи. По розправі вона звичайно лишається надалі на довгі літа в тюрмі або стає перед крісовими дулами польських убивників. А як вже вдасться декому вийти незасудженому, то по такій „кураціі" він до дальшого життя є зовсім нездатним.

А от найсвіжіші вісти доносять нам про нові жертви ляцької каторги. Ото з 14-ох молодих Українців, суджених у Львові за „державну зраду", тільки два вийшли на волю, а решта зістали засуджені на кару арешту від 1-го до 15 літ. Один з них, студент **Юрій Дацишин, зістав засуджений на кару смерти!**

Це все діється в 20-му віці, на очах нібито культурного світу. Та катівські ляцькі експерименти є такі провокуючі, що навіть чужинці, яких з боку політичного може й мало обходить наша справа, звернули свої очи на ляцьке пекло. Тим треба пояснювати інтервенції в анґлійськім парляменті. Вже є навіть Французи, найбільші приятелі Поляків, які підносять протести проти польського терору серед народних меншин у Польщі. Вже й Жиди, на яких в Польщі йде зажерта наґінка, протестують проти Ляхів по всіх землях, зокрема тут в Америці.

Коли вже й чужинці обстають за нами, то невжеж ми, самі Українці, маємо залишити дальшу протестаційну акцію? Цеж той самий кат, що рік тому нагаями рвав на шматки тіло наших братів і проти якого ми тоді так масово й рішучо протестували та тимсамим звернули увагу світу на свою кривду, тепер знову продовжає своє катування ще страшніше, бо тепер він рве в кусні **душу нашого народу!**

БРАТИ! — Ворог хоче знищити нас у найбільш вирафінуваний брутальний спосіб, обдираючи наш народний орґанізм з найцінніших його частин. Молодь наша, будучі боєвики, **пропадає в ляцьких тюрмах** і неодин з них очікує смерти. Тому знову **підиймім голос протесту** по всіх закутинах землі проти такого дикого **винищування** нашої нації! Станьмо одною лавою проти нового польського варварства.

Зокрема взиваємо українські громади міста Ню Йорку та близької околиці до **громадної участи в протестаційному вічу,** яке скликують два відділи „ОДВУ", ч. 10. і 11., в Ню Йорку, на неділю, 20-го грудня ц. р., до Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6-та вул. в Ню Йорку, в год. 2-гій пополудні. На вічу сподівана є репрезентація Жидів, а певна Литовців. Промовлятимуть місцеві й позамісцеві бесідники, а також представник Литовців. Апелюємо до Вас, Громадяни, як, свідомих Українців, і взиваємо Вас до сповнення свойого горожанського обовязку.

Управи Відділів „О.Д.В.У."

в Ню Йорку.

Жертви ляцької каторги — 9 із 14-ох Українців засуджених у Львові за „державну зраду":

1) Жигмонт Процишин, 2) Володимир Качмарський, 3) Йосиф Процишин, 4) Максимюк, 5) Богдан Кордюк, 6) Юлія Козакевич, 7) Володимир Андрущак, 8) Володимир Чуловський.

В середині: Юрій Дачишин, ЗАСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ

ЕМБРИДЖ, ПА.

Листопадові Свята.

В нашій громаді відбулися два Листопадові Свята. Одно святкували Українці, згуртовані при укр. греко-кат. церкві, а друге Українці з укр. православної церкви.

В укр. кат. церкві відправлено панахиду, получену з відповідною проповідю пароха о. Копачука.

Концерт відбувся в церковній галі задля ощадности, щоби було більше доходу на Рідну Школу в старім краю.

Публика заповнила галю по береги. Було також повно дітвори.

Хор під проводом учителя Сташка вивязався дуже добре, як і випало гарно сольо панни Грищак, відспіване в супроводі фортепяна. Деклямація пароха була підобрана до хвилі.

Святочну бесіду виголосив о. Киндій з Пітсбурґа, котрий дав дуже гарне пояснення того, що є правдивим патріотизмом.

Діточий хор співав також добре. По кінцевім слові гром. Гречуна закінчено свято відспіванням національного гимну.

В укр. православній церкві відправили панахиду о. Кашуба і о. Весоловський при стрілецькій могилі, довкола якої стояла почесна сторожа з 14 стрільців. У своїй проповіди о. Весоловський підчеркнув, що в таких стрілецьких могилах спочиває найкращий квіт українського народа.

Концерт зачався з великим опізненням, але це вина публики, яка не прийшла в такім числі як повинна. Обидва хори, старший і діточий, співали назагал добре. Співали соля гості з Пітсбурґа, а це п. Орлик, співак Національного Хору Кошиця, і пані Онишкова.

Головний реферав виголосив п. Онишків, адвокат з Пітсбурґа. Він вияснив присутнім, в чім полягає значіння Першого Листопада.

Другий бесідник, гром. Фук, торкнувся релігійного питання, а я думаю, що про такі справи не треба говорити на Листопадових Святах, бо це є питання дражливі, які нас не обєднують, а тільки розбивають.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Йосиф Литвин.

— Чи ви були цього року в горах?

— Ні, там ціни були для мене зависокі.

— То може були ви над морем?

— Також ні. Там знову ціни були засолоні.

—o—

— На другий тиждень розсилаю запрошення на моє золоте весілля.

— Ти збожеволів, що ти говориш!? Таж ти не жонатий!

— Так, одначе я женюся з міліонеркою.

ПЛЕЯНС, ПА. Бр. св. Андрія, від. 48, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 20 грудня, точно в годині 3-ій пополудни, в Нагребецького, на Норт Рівер ул. Контр. комісія має прийти годину перед мітінгом, щоби книжки переглянути і здати справоздання. Кождий член обовязаний явитись, бо буде річний вибір уряду на слідуючий рік. Довгуючі мусять вирівнати свої довги. Не явившийся мусить заплатити кару після ухвали. — Уряд.

СТ. КЛЕР, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 31, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на річний мітінг і вирівнати свої залеглости, щоби не переносити довгу на слідуючий рік. — Іван Копча, предс.; Мих. Гомко, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній. Проситься довгуючих членів вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. На тім мітінгу будеться роздавати календар У. Н. Союза за оплатою 30 ц. Будемо приймати нових членів до Тов. і У. Н. Союза. — М. Дмитрів, предс.; Н. Кєбан, кас.; І. Маркович, секр.

СПРІНГ ВАЛЕЙ, Н. Й. Укр. Тов. Просвіти, від. 16, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20-го грудня, в годині 3-тій пополудни, в домі Тов. Просвіти. Будеться приймати нових членів до Укр. Нар. Союза і до Тов. Просвіти. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1932 рік, справоздання за цілий рік і роздання календарів. Не явившийся на мітінг член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Андрій Кашинський, предс.; Николай Загадайко, кас.; Іван Брега, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестр. Любов, від. 177, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, точно в годині 2-ій пополудни, в церковній гали, 45 Пілґрім ул. Проситься всіх членів прибути. На порядку дня буде: 1. Справоздання урядників за цілий рік; 2. кождий член дістане календар на 1932 рік; 3. звіт контрольорів; 4. вирівнання вкладок; 5. рішення важних справ; 6 вибір урядників на 1932 рік. Святим обовязком усіх членів є прийти на річні збори. Хто не прийде на збори буде караний: член 50 ц., а урядник 1 дол. — Ст. Саска, предс.; Ст. О. Рекрут, секр.; Т. Онисько, кас.; Дмитро Рекрут, Андрій Гурняк і Вол. Рекрут, контрольори.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в гали де завсіди. Обовязком кождого члена прибути на сі збори і почути справоздання урядників і контр. комісії за цілий рік. Буде вибір урядників на 1932 рік. Напоминається довгуючих членів, щоби старались вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Довгуючі за тікети на баль повинні також зачних заплатити. Не явившийся на ті збори член заплатить кару після статута. — Якім Данилюк, фін. секр.

ДЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться 20 грудня, в годині 1-ій пополудни. На сі збори проситься кождого члена прибути, бо є справи до полагодження, а особливо справа за Івана Коперак, котрий помер в грудні 1930, а похорон не заплачений. Буде річне справоздання, роздання календарів У. Н. С., і справи для добра відділу, котрий заснований 1902 року. Члени, котрі були суспендовані в листопаді, нехай прийдуть і вирівнають свій довг, коли не хотять буди виключені в грудні. Проситься всіх довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо довгуючих членів не будеться перетягати на 1932 рік, а кождий буде суспендований. — Йосиф Е. Байтс, предс.; Андрій Коземчак, кас.; Іван Шафрон, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 3-тій пополудни, в кУр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-то ул. Взивається всіх членів вирівнати на сих зборах свої залеглости і явитися на збори, бо є важні справи. Буде вибір уряду на 1932 рік і інші важні справи. Члени, котрі не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані, а не явившіся на сих зборах будуть карані після статута. — Ст. Опришко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. Згода, від. 358, повідомляє своїх члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі на Вест 14-тій вулиці. Котра з члениць без важної причини на сі збори не явиться, заплатить кару. Проситься прибути на означений час. Буде справоздання урядниць та вибір уряду на 1932 рік. Проситься довгуючих по можности вирівнати свої залеглости, щоби не переносити довгу на слідуючий рік, як рівнож не наражуватись на суспендовання. — А. аГврилак, предс., С. Паліводa, кас., З. Когут, фін. секр. Б. Гречковська, рек. секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 13 грудня вибрано на 1932 рік слідуючий уряд: Дмитро Медецький, предс.; Вартоломей Унисько, заст.; Юрій Крук, фін. секр.; Іван Федчук, прот. секр.; Стефан Гаврилак, кас.; Мих. Крохмальний, заст.; Іван Кульматицький і Фердинанд Жуковець, контр.-хорих; Тимофей Василишюк, Павло Звонкевич і Мих. Блясецький, контр. книжок; Юрій Ліщук, дверник. В справі У. Н. Союза або братства проситься звертатись до секр. на адресу: Юрій Крук, 650 Спайнг Стр., Толідо, О.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано отсей уряд: М. Самаранда, предс.; О. Іванців, заст.; Г. Підскальний, секр.; ... цишин, заст.; І. Мішанець і І. Мацкула, І. Кліщ, заст.; І. Скробан, кас.; М. Луконтрольори; П. Пилипів і Гр. Ткачик, дозорці хорих; Й. Сверидюк, капітан; Н. Леськів, прапорщик; І. Непорадний дверник; Н. Леськів, господар дому. Рівнож пригадується усім членам, що ухвалено і на далі платити на фонд Товариського дому по 50 ц. місячно, і се мусить платити кождий член разом з місячними вкладками. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю в місяци, в годині 2-гій пополудни. Члени, котрі не будуть приходити на мітінґи, підлягають карі 25 ц. за кождий мітінг. — Г. Підскальний, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, дає до відома мсцевим і позамісцевим членам, що на мітінгу 13 грудня вибрано на 1932 рік слідуючий уряд: М. Політило, предс.; А. Чорнобай, кас.; Никола Німий, секр., Р. О. Box 632, Геркімер, Н. Й.; М. Бурчицький і В. Гудзій, контрольори; М. Суханчук і Я. Політило, дозорці хорих. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім, під ч. 222 Кінг ул., в Ситізенськім Клюбі, в годині 1-гій пополудни.

— Скільки кошту є той великий пес? — питає гість торговця псів.
— Двацять долярів.
— А той меньший?
— Сорок долярів.
— А той ще меньший?
— Вісімдесять.
— Вісімдесять?! То скільки я вам мусітиму заплатити, коли нічого не куплю?

— Тату, — питаєтся малий Моріц — коли ти позичиш мені 1,000 долярів на рік на 10 процентів, то скільки винесе процент за три місяці?
— Що то має бути?
— Шкільна задача.
— Моріц, скажи панови професорови, щоби не завдавав вам таких задач. Чи він не знає, що тепер нема довгореченцевого кредиту?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ІСТОН, ПА.

На визвольну боротьбу.

Через Обєднання вислано з концерту, який відбувся 15 листопада, 5 долярів від товариства ім. Богдана Хмельницького, від. 137 У. Н. Союза, і від п. Онуфрія Гринькова 1 дол. 50 ц. Разом 6 дол. 50 ц., що призначені на визвольну боротьбу.

Ренту грошей в сумі 50 долярів ми передали м. Львові Ясінчукови на Рідну Школу.

Микола Підгайний.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На дальшу боротьбу.

Заходом ОДВУ, від. 9., розіслано до місцевих організацій відозви в справі помочи нашим борцям, котрі ведуть у краю далі активну боротьбу з ворогом.

Жертви зложили:

Товариство „Запорожська Січ", від. 317 У. Н. С., з каси $10, а члени: Т. Велич $1, а по 50 ц.: Г. Моздір, Л. Залеський, М. Димяник, Г. Димяник, Н. Бутницький, І. Кіщак, М. Даньків, а А. Беднар 25 ц. Разом $14.75.

Товариство „Українська Січ", від. 282 У. Н. С., з каси $10, Братство св. Петра і Павла, від. 39 У. Н. С., $10, Укр. Амер. Горожанський Клюб $10, Укр. Амер. Жіночий Горожанський Клюб $10.

Разом зібрано $54.75 і вислано на призначену ціль через Обєднання.

Серце радується, коли в теперішних часах важкого безробіття наші організації й свідоміші громадяни не забувають за дальшу визвольну боротьбу, та памятають за допомогу тим, що не складають зброї перед ворогами нашого народу, а готуються до нового наступу.

Зосібна треба підчеркнути діяльність нашого жіноцтва, котре не жалує часу ні труду, коли ходить про влаштування якогось підприємства на дохід доброї народної справи. Коли українська жінка розуміє вагу хвилі й попирає боротьбу наших героїв, то й є краща надія, що скорше визволимося з ворожого ярма.

Управа ОДВУ, ч. 9.

Джентельмен.

Малий Івась ударив підчас забави свою маленьку приятельку.
— Алеж, Івасю, — напоминає мати — мущина не бє жінок!
— А жінки не ласкочуть мущин — відповідає малий джентельмен.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Подільська Січ, від. 141, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбулися в неділю, 13 грудня. Секретар С. Чорний здав справоздання за 1931 рік, за що члени дали йому вотум довіря. Була порушена справа злуки з другим відділом і члени одноголосно ухвалили злучитися з відділом 292 як найскорше. Члени поручили обом секретарям згаданих відділів вислати петицію до У. Н. Союза в справі злуки. — О. Шеремета, предс., С. Чорний, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ., Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 267, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 19 грудня, в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів прибути на час. Не явившийся член підлягає ухваленій товариством карі. — Теодор Агрест, секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. Бр. Пресв. Діви Марії, від. 178, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 12.30 пополудни, в гали парохіяльній, 54 Валнут ул. Проситься членів прибути на час. Буде вибір уряду на 1932 рік. — Василь Петрів, предс.; Йосиф Петрик, кас.; Юрко Датків, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Буковина, від. 14, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в Робітничім Домі, 66-68 Іст 4-та улиця, в неділю в 3-тій годині пополудни. Всі члени Тов. Буковина мають явитись на цих зборах, бо є багато справ до полагодження. Члени, котрі не прийдуть на збори, будуть карані на підставі статута. На цих зборах будеться приймати нових членів без вступного, тому кождий член повинен постаратися привести хоч одного нового члена. — М. Т. Паламарюк, фін. секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому, рч 18-ої вул. і Райгтс Вей, Савт Сайд. Буде справоздання уряду і вибір нового уряду, дискусія над злукою відділів та інші справи. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Інж. В. Малієвич, предс., Павло Шпікула, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20-го грудня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній. На тім мітінгу буде справоздання урядників і вибір уряду на 1932 рік. Проситься кождого члена прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. — М. Рудянин, предс.; Т. Цебринський, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня. Мітінг зачнеться зараз по Сл. Божій, тому проситься всіх членів зійтись на означений час, щоби можна вирішити справи. Буде роздання календарів У. Н. Союза на 1932 рік, за котрі треба принести по 30 ц. Довгуючих членів напоминається, щоби по можности вирівнали всі довги в тім місяци перед замкненням рахінків, бо на річнім мітінгу контрольори будуть читати, хто кілько винен. — П. Саламаха, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членицям, що мі... збори ... грудня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Довгуючих члениць напоминається вирівнати свої довги бо в противнім разі будуть суспендовані ще сего місяця. — Марія Розуміло, предс.; Марія Тулай, секр.; Ева Лялюк, скарб.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в гали церковній, точно в годині 1-ій пополудни. Проситься явитись численно, бо буде справоздання уряду за 1931 рік і вибір уряду на 1932 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, щоб не переписувати на слідуючий рік. Буде роздання календарів на слідуючий рік. Проситься членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся на сей мітінг член заплатить кару 1 дол. — М. Фляс, предс., О. Цепко, кас., І. Славич, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1-шій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів прийти на мітінг і вирівнати свій довг, бо в противнім разі хто не заплатить за два місяці, буде суспендований без винятку, хтоб то не був. — Теодор Кавчак, предс., Василь Олексюк, кас.; Яким Яцинич, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни точно, в гали, де звичайно. Обовязково кождий член має явитись на сей мітінг, бо є багато важних справ до полагодження. Будеться читати статут братський, буде вибір уряду на 1932 рік і роздання календарів на 1932 рік, за які кождий член має зложити по 30 ц. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости найдальше до 24-го сего місяця, щоби не перетягати довгів на другий рік, бо інакше довгуючі будуть суспендовані. Не явившийся на річнім мітінгу член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Дорофей, предс., Кузьма Гупка, кас.; Андрій Іванів, секр.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (20)

Copyright, 1930, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved

Сталося те, чого чорні не надіялись. Араби почали в них стріляти з рушниць і пістолів. Чорні відповідали, пускаючи з напасників свої стріли й списи. Вазири добре влучали ворогів, але з ліса все прибували нові бандити Ахмета Зека. Лави оборонців фарми ріділи, бо годі було встояти зі списами й луками проти модерної зброї Арабів. Скоро ватага напасників вдерлася на подвіря.

Більшість Вазирів перебито та поранено. Решта їх укрилася в будинку, боронячи його, як тільки могла. Та Араби вже вдерлися на веранду, а потім у передпокої. Джейні схоронилася в одній з найдальших кімнат, а при ній був вірний Мугамбі. Під натиском Арабів затріщали двері й кілька пістолів та рушниць просунулися в них. Джейні вже чекала своєї загибелі, бо годі було й думати про оборону.

Несподівано почувся сильний арабський голос, що наказував не стріляти в кімнату. Це кричав Ахмед Зек. Джейні знала арабську мову, а тому зрозуміла, що він кричав: „Не стріляйте в жінку! Коли би хто її зранив, то того я вбю як собаку!" Скоро в кімнату протиснувся сам Зек з револьвером у руці. Одним стрілом він покінчив з Мугамбі, який звалився мертвим до ніг своєї господині. Зек схопив Джейні.

Годі було їй пручатися й боротися проти такого сильна, яким був Зек. Її витягли на двір і посадили верхи на коня. Привязали її шнуром до сідла, а повід коня узяв у свої руки сам Зек. Араби розграбили всю фарму, забираючи все, що лише вони могли потягнути. Джейні бачила, що фарма вся охоплена полумям. Оте полумя довго горіло на небосхилі.